1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a

Szent Márk tiszteletére emelt hegyi kápolna

Pacsai Települési Értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Faluvédő és Szépítő Egyesület Pacsa

Kelemen Józsefné

.....

Kelemen Józsefné elnök

Pacsa, 2015. március 4.

(P. H.)

Faluvédő és Szépítő Egyesület Pacsa

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
   Faluvédő és Szépítő Egyesület, Pacsa

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a **kapcsolattartó** személy adatai:
   Név: **Kelemen Józsefné elnök**
   Levelezési cím: **8761 Pacsa, Rákóczi u. 37.**
   Telefonszám: **30/621-5177**
   E-mail cím: **kelemen.ibolya0208@gmail.com**

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése
   Szent Márk tiszteletére emelt hegyi kápolna, műemlék

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	**X épített környezet**
☐ ipari és műszaki megoldások	**X kulturális örökség**	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
   Pacsa, szőlőhegy, 2598. hrsz.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

X települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
   A pacsai szőlőhegyen lévő rk. kápolna országos szintű műemléki védettséget élvez. Magyarország Műemlékjegyzékében 6459-es törzsszámon van nyilvántartva, a műemlékké nyilvánítás határozatának száma: 05730/1965.
   Építési ideje: 1763. Titulusa: Szent Márk. A kápolna barokk, faajtaja copf stílusú. Egyhajós, félköríves szentélyzáródású kápolna, É-i homlokzata előtt toronnyal, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel. Csehsüveg boltozatos hajó, negyedgömb boltozatú szentély.
   A szőlőtulajdonosok Szent Márk segítségét kérték a rendszeres bő szőlőterméshez, a természeti csapások elkerüléséhez. E kívánságuk teljesítése érdekében építették a kis kápolnát, ahol minden évben istentiszteletet és búcsút tartanak.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett
   Pacsa település egyetlen műemléki védettségű épített öröksége a kápolna. Szépen gondozott az épület és a környezet is. A település nagy gondot fordít a megóvására és a hozzá kapcsolódó hagyomány ápolására.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
   Dr. Németh József: Zala megye műemlékei (ZMMI, Zalaegerszeg, 1979. 91.o.)
   Mészáros Ferenc: Pacsa története (Zalai Kismonográfiák 4., ZMMI 1998.)
   Magyarország Műemlékjegyzéke. Zala megye (KÖH, Budapest, 2006. 87. o.);

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:
   .....

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Mészáros Ferenc által készített fotók:

Dr. Kostyál László által készített fotók:

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Támogatói nyilatkozat: Dr. Vándor László régész, nyug. megyei múzeumigazgató, műemlékvédelmi szakmérnök

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Mészáros Ferenc hozzájáruló nyilatkozata a fotók felhasználásához
Dr. Kostyál László hozzájáruló nyilatkozata a fotók felhasználásához

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a **pacsai szőlőhegyen lévő hegyi kápolnát (Pacsa, szőlőhegy, 2598 hrsz.)**, mint kiemelkedően fontos, **műemléki védettséget élvező épített örökséget** Pacsai Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Az 1251 óta írásosan is dokumentálható Pacsa középkorának fontos emléke volt a rk. templom, amelynek 19. század végi lebontása után az azóta várossá nyilvánított településen már csak egyetlen komoly építészeti érték maradt a régebbi századokból, a szőlőhegyen található barokk kápolna.
A műemlékké nyilvánított épületet 1763-ban építették. A helyi hagyomány szerint a szőlőhegyet hatalmas fagykár sújtotta, s ezután Vajdai Anna nevű egyedülálló nő Szent Márk tiszteletére emeltette, remélve a szent közbenjárását hasonló csapások elhárításában.
Az egyhajós félköríves záródású kápolna északi homlokzata előtt falazott sisakú toronnyal, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel épült. A bejárati kapu copf stílusú. A kápolna hajóját csehsüveg boltozat fedi, a szentélyen negyedgömb boltozatú fedés található. A toronyban a kápolna építési évéből Grazban öntött harang van. Az eredeti belső berendezése mára már eléggé hiányos, oltárán fél embernagyságú Szent Márk szobor áll.
A kápolnához kapcsolódó régi hagyományok ma is élnek a faluban, a Szent Márk napjához legközelebb eső vasárnapon a kápolna előtt istentiszteletet és búcsút tartanak.

A szépen rendben tartott kápolna felvétele a hozzá kapcsolódó hagyományokkal a helyi értéktárba feltétlenül támogatandó, hiszen amellett, hogy ez a város legrégibb és országos jelentőséggel bíró műemléképülete, a hozzá kapcsolódó emlékek és a búcsú Pacsa mai is élő hagyománya.

Zalaegerszeg, 2015. március 4.

.....

Dr. Vándor László
nyug. megyei múzeumigazgató
okl. műemlékvédelmi szakmérnök

Cím, elérhetőség:

8900 Zalaegerszeg, Május 1. u.1.

E-mail: vandorlaszlo@gmail.com

NYILATKOZAT

Alulírott hozzájárulok, hogy az általam a **pacsai szőlőhegyen lévő hegyi kápolnáról** (cím/hely: **Pacsa, szőlőhegy, 2598 hrsz**.), készített, e célra rendelkezésre bocsátott fényképeket a Pacsai Települési Értéktár Bizottság korlátlanul, bármikor térítés- és díjmentesen felhasználhassa, illetve nyilvánosságra hozza a helyi értékek adminisztrációja, archiválása, dokumentálása és népszerűsítése érdekében.

Pacsa, 2015. március 4.

.....

Mészáros Ferenc

Cím, elérhetőség:
8761 Pacsa, Gagarin u. 13.
Telefon: 92/368-183
E-mail: meszarosferenc36@t-online.hu

NYILATKOZAT

Alulírott hozzájárulok, hogy az általam a **pacsai szőlőhegyen lévő hegyi kápolnáról** (cím/hely: **Pacsa, szőlőhegy, 2598 hrsz.**) készített, e célra rendelkezésre bocsátott fényképeket a Pacsai Települési Értéktár Bizottság korlátlanul, bármikor térítés- és díjmentesen felhasználhassa, illetve nyilvánosságra hozza a helyi értékek adminisztrációja, archiválása, dokumentálása és népszerűsítése érdekében.

Zalaegerszeg, 2015. március 4.

.....

Dr. Kostyál László
múzeumigazgató-helyettes, művészettörténész

Cím, elérhetőség:
8900 Zalaegerszeg, Gesztenyési u. 7.
Telefon: 92/346-736
E-mail: kostyal@zmmi.hu